

ЕКОНОМІКА ЗЕЛЕНОГО БІЗНЕСУ

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський)</i>
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	051 Економіка
Освітня програма	Економіка і бізнес
Статус дисципліни	Вибіркова
Форма навчання	Очна (денна)
Рік підготовки, семестр	4 курс, осінній семестр
Обсяг дисципліни	4 кредити Загальна кількість годин – 120, в. т. ч.: лекційних занять: 36 годин, практичних занять: 18 годин, самостійна робота студентів: 66 годин.
Семестровий контроль/ контрольні заходи	Залік/модульна контрольна робота/індивідуальне семестрове завдання у формі реферату/ календарні контролю
Розклад занять	Згідно розкладу: http://roz.kpi.ua/
Мова викладання	Українська
Інформація про керівника курсу / викладачів	Лектор: Макалюк Ірина Віталіївна, доцент кафедри економіки і підприємництва, кандидат економічних наук, доцент, контактні дані: e-mail: makaliuk.iryana@lil.kpi.ua ; irina.makaljuk@gmail.com Практичні / Семінарські: Макалюк Ірина Віталіївна, доцент кафедри економіки і підприємництва, кандидат економічних наук, доцент, контактні дані: e-mail: makaliuk.iryana@lil.kpi.ua ; irina.makaljuk@gmail.com
Розміщення курсу	Курс розміщено на платформі дистанційного навчання «Сікорський»: https://do.ipi.kpi.ua/course/view.php?id=7829

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

«Економіка зеленого бізнесу», як освітній компонент, покликана забезпечити формування у майбутніх представників бізнесу високої екологічної свідомості та соціальної відповідальності, що дозволить спрямовувати підприємницький потенціал на отримання прибутку від продажу екологічних товарів та послуг, впровадження умов «зеленого» офісу для власного персоналу, зменшення екодеструктивного впливу на навколишній соціо- і біопростір, що є актуальним з точки зору досягнення Цілей сталого розвитку, а також формування позитивного іміджу бізнес-суб'єкта перед споживачами, партнерами та державою.

Метою навчальної дисципліни є формування у здобувачів знань, вмінь і навичок щодо реалізації економічних відносин в сфері зеленого бізнесу на засадах «сестейнізації» підприємницької діяльності.

Предметом навчальної дисципліни є теоретичні та прикладні аспекти формування зеленої економіки та організації зеленого бізнесу в умовах переходу до сталого розвитку, що обумовлюється соціально-екологічними та технологічними трансформаціями сучасного суспільства.

Викладання навчальної дисципліни орієнтоване на формування у здобувачів вищої освіти ряду **компетентностей**:

- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- Здатність до впровадження принципів екологізації бізнесу у господарській діяльності.

Вивчення дисципліни дозволить сформувати у здобувачів такі **програмні результати навчання**:

- знання основ концепції сталого розвитку та принципів функціонування зеленої економіки;
- вміння розробляти бізнес-рішення з урахуванням екологічних і соціальних критеріїв;
- навички здійснення оцінки ефективності екологічного підприємництва;
- досвід роботи з практичними кейсами «сестейнізації» транспорту, енергетики, будівництва та агропробництва.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Пререквізити. Попередніми до вивчення дисципліни «Економіка зеленого бізнесу» є такі освітні компоненти: «Правознавство», «Національна економіка», «Галузева економіка», «Соціальна економіка», «Економіка підприємства».

Постреквізити. У подальшому знання, набуті під час вивчення дисципліни «Економіка зеленого бізнесу», будуть корисними для опановування освітньої компоненти «Економічні ризики та методи їх вимірювання», а також для проходження переддипломної практики та дипломного проектування.

3. Зміст навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. ЗЕЛЕНА ЕКОНОМІКА. Тема 1.1. «Зелена економіка» як основа переходу до сестейного розвитку. Тема 1.2. Фундаментальні основи забезпечення сестейного розвитку і формування зеленої економіки. Тема 1.3. Індустрія 3.0 і 4.0 як трансформаційна основа формування зеленої економіки. Тема 1.4. Формування технологічної основи і нове матеріалознавство. Тема 1.5. «Зелена» енергетика як провідна ланка зеленої економіки. Тема 1.6. Сестейнізація транспортних засобів. Тема 1.7. Нові види транспорту. Тема 1.8. Формування сестейнових поселень. Тема 1.9. Сестейнове будівництво. Тема 1.10. Сестейнове агропробництво.

РОЗДІЛ 2. ЗЕЛЕНИЙ БІЗНЕС. Тема 2.1. Історія розвитку зеленого бізнесу. Тема 2.2. Бізнес та екологічна відповідальність. Тема 2.3. Аналіз макро- і мікросередовища діяльності «зелених» підприємств. Тема 2.4. Форми організації зеленого бізнесу. Тема 2.5. Розбудова «зеленого» організаційного потенціалу.

4. Навчальні матеріали та ресурси

Базова література:

1. Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України від 25 червня 1991 року № 1264-XII : станом на 15 листопада 2024 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text> (дата звернення: 20.06.2025).
2. Зелене підприємництво. Практикум [Електронний ресурс] : навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра / М. М. Шовкалюк, О. М. Шевченко, В. І. Василенко; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Електрон. текст. дані (1 файл). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2025. – 69 с. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/f51c1f26-cb2a-4cb8-901f-48924c1ec4a0/content>.

3. Чала В. С., Орловська Ю. В., Глущенко А. В. Європейські практики інвестування зеленого будівництва : підручник. Д. : ПДАБА, 2023. 148 с. URL: <https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2023/02/pidruchnyk-YEPZB.pdf>.
4. Телюра Н. О. Основи екологічного підприємництва : конспект лекцій / Н. О. Телюра ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2022. – 52 с. URL: <https://eprints.kname.edu.ua/61902/1/Телюра%2C%2021Л%2C%202022%2C%20pdf.pdf>.
5. Організаційно-економічний механізм екологізації. Тексти лекцій / Мініна О. В., Самко О. О. Чернігів : НУ «Чернігівська політехніка», 2024. 90 с. URL: <https://ir.stu.cn.ua/server/api/core/bitstreams/2327ed90-3606-453a-85af-82de73109d98/content>.
6. Стратегія сталого розвитку: Європейські горизонти [Електронний ресурс]: Підручник / І. Л. Якименко, Л. П. Петрашко, Т. М. Димань, О. М. Салавор, Є. Б. Шаповалов, М. А. Галабурда, О. В. Ничик, О. В. Мартинюк. Київ : НУХТ, 2022. 337 с. URL: https://rep.btsau.edu.ua/bitstream/BNAU/7990/1/strategiia_staloho.pdf.
7. Стратегія сталого розвитку : курс лекцій / Укладачі: О. М. Серікова, В. Ю. Колосков, О. М. Кондратенко. Харків : НУЦЗУ, 2021. 83. URL: <http://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/18306/1/Стратегія%20сталого%20розвитку%20Курс%20лекцій.pdf>.

Додаткова література:

8. Земельний кодекс України : Кодекс України від 25 жовтня 2001 року № 2768-III : станом на 07 лютого 2025 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text> (дата звернення: 20.06.2025).
9. Водний кодекс України : Кодекс України від 06 червня 1995 року № 213/95-ВР : станом на 15 листопада 2024 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/213/95-вр#Text> (дата звернення: 20.06.2025).
10. Лісовий кодекс України : Кодекс України від 21 січня 1994 року № 3852-XII : станом на 15 листопада 2024 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3852-12#Text> (дата звернення: 20.06.2025).
11. Кодекс України про надра : Кодекс України від 27 липня 1994 року № 132/94-ВР : станом на 17 січня 2025 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3852-12#Text> (дата звернення: 20.06.2025).
12. Підвищення конкурентоспроможності ЄС: циркулярна економіка : монографія / за ред. О. Є. Кузьміна, О. Г. Мельник, Н. І. Горбаль. – Львів : Міські інформаційні системи, 2021. – 190 с. URL: <https://lpnu.ua/sites/default/files/2021/pages/16673/monografiyalvivskapolitekhnika.pdf>.
13. Основи підприємницької діяльності [Електронний ресурс] : підручник / В. М. Марченко, С. О. Тульчинська, І. В. Макалюк [та ін.] ; КПІ ім. Ігоря Сікорського / за редакцією д.е.н., проф. В. М. Марченко. – Електронні тестові дані (1 файл: 6,29 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. – 516 с. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/51563>.
14. Колодійчук І. А., Куртяк М. Б. Соціально-економічні передумови переходу до зеленої економіки в регіонах України. *Регіональна економіка*. 2024. № 2. С. 67-75. URL: https://re.gov.ua/re202402/re202402_067_KolodiychukIA,KurtyakMB.pdf.
15. Росохацька М. О., Марченко О. В., Краус К. М., Краус Н. М. Концепція «зеленого» бізнесу – данина моді чи виклик часу? *European scientific journal of Economic and Financial innovation*. 2022. № 2 (10). С. 65-76. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/42625/1/Kraus_Zelena_ekonomika_2022.pdf.
16. Букреева Д. С., Коваленко Т. Е., Манукян А. Г. «Зелені» стратегії для сталого розвитку підприємства та підвищення ефективності його діяльності. *Економіка та суспільство*. 2023. Випуск 56. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3079> (DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-121>).

Інформаційні ресурси:

17. Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України : сайт. URL: <https://me.gov.ua>.

18. Державна екологічна інспекція України : сайт. URL: <https://www.dei.gov.ua>.
19. Державна служба статистики України : сайт. URL: <https://ukrstat.gov.ua>.
20. Eurostat : сайт. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat>.

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Засвоєння освітньої компоненти передбачає відповідні методи навчання та оцінювання, які забезпечать досягнення програмних результатів навчання, а саме:

основні методи навчання: лекції, практичні заняття, консультації, написання модульної контрольної роботи, індивідуальне семестрове завдання у вигляді реферату, робота з навчально-методичною літературою та інформаційними ресурсами;

загальні методи навчання: пояснювально-ілюстративний, дослідницький, проблемно-пошуковий;

спеціальні методи навчання: презентації, доповіді, аналітичні завдання, індивідуальне опитування, дискусія, індивідуальні навчально-дослідницькі завдання, ситуативні кейси, інтерактивне спілкування.

Опанування здобувачами вищої освіти дисципліни передбачає вивчення теоретичного матеріалу, який викладається на лекціях, вирішення завдань на практичних заняттях, виконання реферату та опанування матеріалу, що пропонується здобувачам вищої освіти для самостійної підготовки. Ознайомлення з новою темою на практичному занятті передбачає короткий виклад теоретичних відомостей (нагадування здобувачам вищої освіти потрібної інформації з лекційного матеріалу, роз'яснення незрозумілих моментів тощо), розгляд особливостей розв'язання задач кожного типу, які супроводжуються поясненнями викладача. Потім здобувачі вищої освіти отримують завдання для розв'язання на занятті та для самостійного виконання. На наступному занятті здобувачі вищої освіти мають можливість отримати від викладача відповіді на питання, що виникли при виконанні завдань, і здати їх. Під час вивчення матеріалу та при виконанні практичних завдань застосовуються інформаційно-комунікаційні технології, що забезпечують проблемно-дослідницький характер процесу навчання та активізацію самостійної роботи здобувачів вищої освіти (електронні презентації до лекційних занять, використання аудіо-, відео-підтримки навчальних занять), доповнення традиційних навчальних занять засобами взаємодії на основі мережових комунікаційних можливостей (інтернет-лекції, інтернет-семінари під час дистанційного навчання).

Набуття здобувачами вищої освіти проблемно-орієнтованого мислення, а також вміння розробляти та приймати рішення є тими чинниками, що забезпечують їх потенційний успіх в майбутньому при працевлаштуванні на реальних підприємствах та при організації власного бізнесу.

Семестровий контроль – залік.

Відповідність програмних результатів, методів навчання і форм оцінювання

<i>Програмні результати навчання</i>	<i>Методи навчання</i>	<i>Форми оцінювання</i>
<i>Знання основ концепції сталого розвитку та принципів функціонування зеленої економіки</i>	<i>Лекції, практичні заняття, консультації, написання модульної контрольної роботи, індивідуальне семестрове завдання у вигляді реферату, робота з навчально-методичною літературою та інформаційними ресурсами.</i> <i>Загальні методи навчання:</i> <i>пояснювально-ілюстративний, дослідницький, проблемно-пошуковий.</i> <i>Спеціальні методи навчання:</i> <i>презентації, доповіді, аналітичні</i>	<i>Рейтингова система оцінювання, яка передбачає накопичення балів за: практичні заняття, експрес-контрольні роботи, індивідуальне семестрове завдання у вигляді реферату, модульну контрольну роботу.</i> <i>Календарний контроль – перша і друга атестація.</i> <i>Підсумковий контроль - залік</i>
<i>Вміння розробляти бізнес-рішення з урахуванням екологічних і соціальних критеріїв</i>		
<i>Навички здійснення оцінки ефективності екологічного підприємництва</i>		
<i>Досвід роботи з практичними кейсами «сестейнізації» транспорту, енергетики, будівництва та агровиробництва</i>		

Економіка зеленого бізнесу

	завдання, індивідуальне опитування, дискусія, індивідуальні навчально-дослідницькі завдання, ситуативні кейси, інтерактивне спілкування	
--	---	--

Тематика та структурно-логічна побудова курсу

Навчальним планом передбачено проведення 36 годин лекцій та 18 годин практичних занять, 66 годин відведено на самостійну роботу здобувачів вищої освіти.

№ п/п	Назва розділів, тем	Розподіл годин			Опис занять	Навчальна діяльність та оцінювання
		Л	ПЗ	СР		
РОЗДІЛ 1. ЗЕЛЕНА ЕКОНОМІКА						
1	Тема 1.1. Зелена економіка як основа переходу до сестейного розвитку	2	1	3	Л_1: Віхи переходу до сестейного розвитку і зеленої економіки. Екологічні і соціальні аспекти переходу до сестейного розвитку. Зміст і особливості зеленої економіки. Людина в зеленій економіці. Складові розвитку зеленої економіки (2) ПЗ_1/1: Виконання завдань до теми 1.1 (1)	Н: презентація лекційного матеріалу, ситуативні кейси. О: аналітичні завдання, індивідуальне опитування
2	Тема 1.2. Фундаментальні основи забезпечення сестейного розвитку і формування зеленої економіки	2	1	3	Л_2: Базові поняття та наукові основи забезпечення сестейного розвитку. Принципи забезпечення сестейного розвитку і формування зеленої економіки. Механізм відтворення компонентів зеленої економіки. Проблеми і методи управління сестейним розвитком. Мотиваційні інструменти сестейнізації економіки (2) ПЗ_1/2: Виконання завдань до теми 1.2. (1)	Н: презентація лекційного матеріалу, ситуативні кейси. О: аналітичні завдання, індивідуальне опитування
3	Тема 1.3. Індустрії 3.0 і 4.0 як трансформаційна основа формування зеленої економіки	2	1	3	Л_3: Об'єктивні передумови виникнення Третьої і Четвертої промислових революцій. Основні завдання третьої промислової революції. Передумови реалізації Третьої промислової революції. Ресурсно-технологічні виклики. Економічні виклики. Організаційні та структурні виклики. Контури Четвертої промислової революції (2) ПЗ_2/1: Виконання завдань до теми 1.3 (1)	Н: презентація лекційного матеріалу, ситуативні кейси. О: аналітичні завдання, індивідуальне опитування
4	Тема 1.4. Формування технологічної основи і нове матеріалознавство	2	1	3	Л_4: Адитивні технології як основа сестейного виробництва. Самовідтворювальні виробничі системи. Революція в матеріалознавстві. Конвергенція та мініатюризація у виробництві та споживанні. Дематеріалізація як основа «зеленого» виробництва. Інноваційний вектор технологій. (2) ПЗ_2/2: Виконання завдань до теми 1.4. (1)	Н: презентація лекційного матеріалу, ситуативні кейси. О: аналітичні завдання, індивідуальне опитування

№ п/п	Назва розділів, тем	Розподіл годин			Опис занять	Навчальна діяльність та оцінювання
		Л	ПЗ	СР		
5	Тема 1.5. «Зелена» енергетика як провідна ланка зеленої економіки	2	1	3	Л_5: Сестейнізація енергетики як ключова передумова сестейнізації економіки. Витоки розвитку «зеленої» енергетики. Практичні кроки з розвитку альтернативної енергетики. Розвиток альтернативної енергетики в Україні. Інноваційний вектор розвитку «зеленої» енергетики. Ефективне акумулювання енергії. Формування інфраструктури та мереж «зеленої» енергетики (2) ПЗ_3/1: Виконання завдань до теми 1.5 (1)	Н: презентація лекційного матеріалу, ситуативні кейси. О: аналітичні завдання, індивідуальне опитування
6	Тема 1.6. Сестейнізація транспортних засобів	2	1	3	Л_6: Базові основи «зелених» трансформацій транспорту. Електрифікація автодорожнього транспорту. Електрифікація агротехніки. Електрифікація авіації. Електрифікація водного транспорту. Перехід транспорту на водень. Інші альтернативні джерела енергії на транспорті. (2) ПЗ_3/2: Виконання завдань до теми 1.6. (1)	Н: презентація лекційного матеріалу, ситуативні кейси. О: аналітичні завдання, індивідуальне опитування
7	Тема 1.7. Нові види транспорту	2	1	3	Л_7: Наземний швидкісний транспорт. Гібриди наземного та повітряного транспорту. Нові види індивідуального транспорту. Суборбітальна авіація. Гіперзвукова авіація нового покоління. Горизонти безпілотного транспорту. Стратегічні питання розвитку транспорту (2) ПЗ_4/1: Виконання завдань до теми 1.7 (1)	Н: презентація лекційного матеріалу, ситуативні кейси. О: аналітичні завдання, індивідуальне опитування
8	Тема 1.8. Формування сестейнових поселень	2	1	3	Л_8: Завдання формування сестейнових поселень. Методологічні підходи до формування сестейнових поселень. Екологічна складова при формуванні сестейнових поселень. Сестейнове поселення як основа особистісного розвитку людини. Досвід формування сестейнового поселення вікової давнини. Зелена економіка як основа розвитку сестейнових поселень. (2) ПЗ_4/2: Виконання завдань до теми 1.8. (1)	Н: презентація лекційного матеріалу, ситуативні кейси. О: аналітичні завдання, індивідуальне опитування
9	Тема 1.9. Сестейнове будівництво	2	1	3	Л_9: Основи сестейнового будівництва. Оцінка сестейнового будівництва. Формування зелених дахів та фасадів. Реалії сестейнового будівництва. Сестейнове будівництво економ-класу. Перспективи сестейнового будівництва в Україні. Формування сестейнових містобудівних комплексів. (2) ПЗ_5/1: Виконання завдань до теми 1.9 (1)	Н: презентація лекційного матеріалу, ситуативні кейси. О: аналітичні завдання, індивідуальне опитування

№ п/п	Назва розділів, тем	Розподіл годин			Опис занять	Навчальна діяльність та оцінювання
		Л	ПЗ	СР		
10	Тема 1.10. Сестейнове агровиробництво	2	1	3	Л_10: Поняття про сестейнове агровиробництво. Передумови сестейнізації агровиробництва. Основи сестейнового агровиробництва. Індустріалізована сестейнізації агровиробництва. Органічне агровиробництво. Екологічна сертифікація та маркування в сфері екологічного землеробства. (2) ПЗ_5/2: Виконання завдань до теми 1.10. Експрес-контрольна робота № 1 по розділу 1 «Зелена економіка». (1)	Н: презентація лекційного матеріалу, ситуативні кейси. О: аналітичні завдання, індивідуальне опитування, експрес-контрольна робота № 1
РОЗДІЛ 2. ЗЕЛЕНИЙ БІЗНЕС						
11	Тема 2.1. Історія розвитку зеленого бізнесу	2	-	3	Л_11: Передумови розвитку зеленого бізнесу. Зарубіжний досвід щодо розвитку зеленого бізнесу. Розвиток зеленого бізнесу в Україні. Розвиток зеленого бізнесу в контексті енергетичної та екологічної безпеки держави. (2)	Н: презентація лекційного матеріалу, ситуативні кейси. О: аналітичні завдання, індивідуальне опитування
12	Тема 2.2. Бізнес та екологічна відповідальність	2	1	3	Л_12: Концептуальні підходи до визначення поняття «зелений бізнес». «Зелений офіс» як початок зеленого бізнесу. Екосистемний перехід до органічного господарства. Системи екологічного управління. (2) ПЗ_6/1: Виконання завдань до теми 2.2. (1)	Н: презентація лекційного матеріалу, ситуативні кейси. О: аналітичні завдання, індивідуальне опитування
13	Тема 2.3. Аналіз макро- і мікросередовища діяльності «зелених» підприємств	4	1	4	Л_13: Досвід функціонування зеленого бізнесу на прикладі енергозберігаючих рішень для будівель. «Зелений» туризм – пріоритетна сфера сталого розвитку малого бізнесу в Україні як складова євроінтеграційних процесів. (2) Л_14: Впровадження концепції «зеленого офісу» в Україні. Оцінка ефективності екологічного підприємництва в Україні. (2) ПЗ_6/2: Виконання завдань до теми 2.3. (1)	Н: презентація лекційного матеріалу, ситуативні кейси. О: аналітичні завдання, індивідуальне опитування
14	Тема 2.4. Форми організації зеленого бізнесу	4	1	4	Л_15: Організація та ефективність зеленого офісу на підприємстві. Екологічне підприємництво: сутність та особливості розвитку в Україні. (2) Л_16: Тенденції і проблеми зеленого бізнесу в Україні. Практичні напрямки для впровадження зеленого бізнесу в Україні. (2) ПЗ_7/1: Виконання завдань до теми 2.4. (1)	Н: презентація лекційного матеріалу, ситуативні кейси. О: аналітичні завдання, індивідуальне опитування
15	Тема 2.5. Розбудова «зеленого» організаційного потенціалу	4	1	4	Л_17: Попит, пропозиція та переваги зеленого організаційного потенціалу. Створення умов для зеленого бізнесу. (2)	Н: презентація лекційного матеріалу, ситуативні кейси. О: аналітичні завдання,

Економіка зеленого бізнесу

№ п/п	Назва розділів, тем	Розподіл годин			Опис занять	Навчальна діяльність та оцінювання
		Л	ПЗ	СР		
					Л_18: Агроландшафти як основа зеленого бізнесу в Україні. Споживча кооперація як механізм управління зеленим бізнесом (2) ПЗ_7/2: Виконання завдань до теми 2.5. Експрес-контрольна робота № 2 по розділу 2 «Зелений бізнес». (1)	індивідуальне опитування, експрес-контрольна робота № 2
16	Модульна контрольна робота (МКР)		1	2	ПЗ_8/1: Модульна контрольна робота (1)	Передбачає тестові та аналітичні завдання
17	Індивідуальне семестрове завдання / Реферат		1	10	ПЗ_8/2: Захист рефератів (1)	О: індивідуальне опитування
18	Залік		2	6	ПЗ_9: Проведення заліку (2)	Виконання залікової контрольної роботи (співбесіди) або отримання заліку згідно поточного рейтингу
Всього		36	18	66		

Примітка: Л – лекції, ПЗ – практичні заняття, Н – навчальна діяльність, О – оцінювання.

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

Навчальним планом передбачено 66 годин самостійної роботи. На самостійну роботу виносяться: підготовка до аудиторних занять, до модульної контрольної роботи, виконання реферату, підготовка до складання семестрового контролю у формі заліку.

Вид самостійної роботи, обсяг годин на виконання

№ з/п	Обсяг годин	Вид самостійної роботи
1	2	3
1	48	Підготовка до аудиторних занять
2	10	Виконання реферату
3	2	Підготовка до виконання модульної контрольної роботи
4	6	Підготовка до складання семестрового контролю у формі заліку
Разом	66	

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Відвідування занять та поведінка на заняттях. Відвідування лекцій, практичних занять, а також відсутність на них, не оцінюється. Однак, студентам рекомендується відвідувати заняття, оскільки на них викладається теоретичний та практичний матеріал і розвиваються навички, необхідні для найбільш ефективного опанування дисципліни. Система оцінювання орієнтована на отримання балів за активність студента на парі (виконання завдань на практичних заняттях, розв'язання задач біля дошки, підготовка доповідей, відповіді на запитання тощо), а також виконання завдань, які здатні розвинути практичні уміння та навички, успішно виконати модульну контрольну роботу та скласти залік. Тому

пропуск лекцій та практикумів не дає можливість отримати здобувачу вищої освіти бали у семестровий рейтинг.

На заняттях здобувачу вищої освіти дозволяється користуватись інтерактивними засобами навчання, в т. ч. виходити в інтернет із метою пошуку навчальної або довідкової інформації, якщо це передбачено тематикою завдання. Норми етичної поведінки визначені у Кодексі честі (<https://kpi.ua/code>). В університеті здобувачі мають поводити себе відповідно до Правил внутрішнього розпорядку (<https://kpi.ua/admin-rule>).

Заохочувальні та штрафні бали. Активність здобувача вищої освіти на заняттях, його готовність до дискусій та участь в обговоренні навчальних питань може бути оцінена заохочувальними балами на розсуд викладача. Заохочувальні бали студент також може отримати за поглиблене вивчення окремих тем курсу, що може бути представлено у вигляді наукових тез, наукової статті, есе, презентації тощо; за участь у студентських олімпіадах та конкурсах наукових робіт згідно тематики курсу. Штрафні бали з дисципліни передбачаються за порушення термінів виконання реферату (- 4 бали за кожний тиждень протермінування).

*Сума заохочувальних/штрафних балів не може перевищувати 10 % рейтингової шкали PCO-1 (для дисциплін, семестровий контроль яких передбачений у вигляді заліку) та 10 % стартової шкали PCO-2 (для дисциплін, семестровий контроль яких передбачений у вигляді екзамену).

Правила зарахування індивідуальних завдань. Авторське виконання завдання, обґрунтованість основних положень, достовірність використання інформаційно-методичного апарату, аргументований захист отриманих результатів та висновків.

Граничний термін подання реферату на перевірку: 13-14 тиждень навчання.

Захист індивідуального семестрового завдання (реферату) передбачено у вигляді стислої доповіді за виконаним завданням, та відповідей на запитання. За форс-мажорних обставин, що зумовили нестачу часу, індивідуальне семестрове завдання зараховується за результатами представленої готової роботи та із урахуванням відповідей на запитання викладача щодо виконаної роботи, поставлених в індивідуальному порядку.

Політика оцінювання контрольних заходів. Оцінювання контрольних заходів здійснюється згідно з Положенням про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/node/37>), Положення про поточний, календарний та семестровий контроль результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/32>).

Процедура оскарження результатів контрольних заходів. Студенти мають можливість підняти питання, яке стосується процедури контрольних заходів та їх результатів. У випадку незгоди здобувача з оцінкою за результатами контрольного заходу, він має право подати апеляцію у день оголошення результатів на ім'я декана факультету за процедурою, визначеною Положенням про апеляції (<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/182>).

Академічна доброчесність. При оцінюванні робіт здобувачів особлива увага приділяється дотриманню політики академічної доброчесності (<https://kpi.ua/academic-integrity>). В разі виявлення дублювання робіт, такі роботи отримують нульовий рейтинг. При виявленні значного рівня запозичень в розрахунковій роботі або інших роботах без належного цитування, роботи не оцінюються і повертаються здобувачу на доопрацювання.

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті. Порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті, регламентує Положення про визнання в КПІ ім. Ігоря Сікорського результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті (<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/179>).

Політика використання штучного інтелекту. Використання штучного інтелекту (далі, ШІ) регламентується «Політикою використання штучного інтелекту для академічної діяльності в КПІ ім. Ігоря Сікорського» (<https://osvita.kpi.ua/node/1225>). Усі навчальні завдання з дисципліни мають бути результатом власної оригінальної роботи здобувача. Використання ШІ має відповідати принципам академічної доброчесності. Недотримання цього положення розглядатиметься як порушення академічної етики.

Позааудиторні заняття та залучення професіоналів-практиків. Під час вивчення дисципліни можливі позааудиторні заняття в межах тематики дисципліни, що включають відвідування науково-практичних заходів, зустрічей з представниками бізнесу, тренінгів та вебінарів. Для опанування і поглиблення практичних навичок можуть бути запрошені фахівці та професіонали сфери бізнесу, державного управління, оборони, промисловості, постачання електроенергії, інформації та зв'язку, послуг тощо.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Оцінювання передбачає застосування рейтингової системи першого типу згідно Положення про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (PCO-1) (<https://osvita.kpi.ua/node/37>). Максимальний сумарний рейтинг за курс – 100 балів. Нижня межа позитивного оцінювання кожного контрольного заходу складає 60% від його рейтингового балу.

№ з/п	Види контрольних заходів	%	Ваговий бал	Кількість	Всього
1.	Експрес-контрольна робота № 1	7	7	1	7
2.	Експрес-контрольна робота № 2	7	7	1	7
3.	Експрес-контрольна робота № 3	7	7	1	7
4.	Модульна контрольна робота	40	40	1	40
5.	Реферат (із захистом)	15	15	1	15
6.	Робота на практичних заняттях	24	4	6	24
7.	Залікова робота (у разі виконання)*	85	85	1	85
	ВСЬОГО				100

8.1. Система рейтингових (вагових) балів та критерії оцінювання:

8.1.1. Робота на практичних заняттях:

Ваговий бал – 4. Максимальна кількість балів, отриманих на всіх практичних заняттях, дорівнює (4 балів × 6 = 24 бали):

- 4 бали отримує здобувач, який на практичному занятті розв'язав задачу та обґрунтував розв'язок, використовуючи теоретичний матеріал відповідної теми;
- 3 бали отримує здобувач, який на практичному занятті розв'язав задачу та не обґрунтував розв'язок, використовуючи теоретичний матеріал відповідної теми;
- 2 бали отримує здобувач, який на практичному занятті не повністю розв'язав задачу та не обґрунтував розв'язок, використовуючи теоретичний матеріал відповідної теми;
- 0 балів отримує здобувач, який на практичному занятті не впорався з розв'язанням задачі.

8.1.2. Виконання експрес-контрольних робіт:

Ваговий бал – 7. Максимальна кількість балів, отриманих за успішний розв'язок всіх контрольних робіт дорівнює (7 балів × 3 = 21 бал):

- 7 балів отримує здобувач, правильність виконання завдань контрольної роботи яким складає 95-100 %;

- 6 балів отримує здобувач, правильність виконання завдань контрольної роботи яким складає 75-94 %;
- 5 балів отримує здобувач, правильність виконання завдань контрольної роботи яким складає 60-74 %;
- 0 балів отримує здобувач, правильність виконання завдань контрольної роботи яким складає менше 60 %.

8.1.3. Модульний контроль:

Ваговий бал – 40. Максимальна кількість балів, отриманих за успішний розв'язок модульної контрольної роботи дорівнює (40 балів $\times$ 1 = 40 балів):

- 40...38 балів отримує здобувач, який надав 95-100 % необхідної інформації;
- 37...30 балів отримує здобувач, який надав 75-94 % необхідної інформації;
- 29...24 бали отримує здобувач, який надав 60-74 % необхідної інформації;
- 0 балів отримує здобувач, який виконав надав менше 60 % необхідної інформації.

Результат контрольного заходу для здобувача вищої освіти, який **не з'явився** на нього, оцінюється **нульовим балом**.

8.1.4. Індивідуальне завдання (розрахункова робота)

Ваговий бал – 15. Максимальна кількість балів, отриманих за реферат дорівнює (15 балів $\times$ 1 = 15 балів):

- 15...14 балів отримує здобувач, який проявив творчий підхід, повністю розкрив досліджувану проблему, відобразив власну позицію та надав обґрунтовані рекомендації і висновки (не менше 95 % потрібної інформації);
- 13...11 балів отримує здобувач, який продемонстрував обґрунтоване розкриття проблеми з певними недоліками (не менше 75 % потрібної інформації);
- 10...9 балів отримує здобувач, який не повністю розкрив тему дослідження та не зумів логічно аргументувати свої висновки (не менше 60 % потрібної інформації);
- 0 балів отримує здобувач, який не розкрив тему дослідження.

8.2. Календарний контроль. Календарний контроль проводиться двічі на семестр.

Термін атестації	Умови отримання атестації
7 тиждень	Поточний рейтинг $\geq$ 10 балів
13 тиждень	Поточний рейтинг $\geq$ 20 балів

8.3. Семестровий контроль (залік)

Умовою допуску до заліку є виконання реферату, модульної контрольної роботи та стартовий рейтинг не менше 40 балів. Здобувачі, які виконали всі умови допуску до заліку та мають рейтингову оцінку 60 і більше балів, отримують відповідну до набраного рейтингу оцінку без додаткових випробувань. Зі здобувачами, які виконали всі умови допуску до заліку та мають рейтингову оцінку менше 60 балів, а також з тими здобувачами, хто бажає підвищити свою рейтингову оцінку, на останньому за розкладом занятті з дисципліни в семестрі викладач проводить семестровий контроль у вигляді залікової контрольної роботи **або співбесіди**. Остаточний результат складається із балів, що отримані на заліковій контрольній роботі (співбесіді).

Залікова контрольна робота (у разі виконання)

Ваговий бал – 85. Максимальна кількість балів, отриманих за залікову контрольну роботу дорівнює (85 балів $\times$ 1 = 85 балів):

- 85...81 балів отримує здобувач, який правильно дав відповідь не менше ніж на 95 % завдань залікової контрольної роботи;
- 80...64 бали отримує здобувач, який правильно дав відповідь не менше ніж на 75 % завдань залікової контрольної роботи;

- 63...51 балів отримує здобувач, який правильно дав відповідь не менше ніж на 60 % завдань залікової контрольної роботи;
- 0 балів отримує здобувач, який правильно дав відповідь менше ніж на 60 % завдань залікової контрольної роботи.

Максимальний бал за курс – 100 балів.

Відповідність рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

Кількість балів	Оцінка
100...95	Відмінно
94...85	Дуже добре
84...75	Добре
74...65	Задовільно
64...60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Невиконання умов допуску: RC < 40, МКР не виконано, реферат не зараховано	Не допущено

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

У рейтинг здобувача можуть бути зараховані сертифікати проходження очних або дистанційних курсів за тематикою освітнього компонента на платформах Prometheus та Coursera.

Робочу програму навчальної дисципліни (Силабус):

Складено: доцентом кафедри економіки і підприємництва, к.е.н., доц. Макалюк І. В.

Ухвалено кафедрою економіки і підприємництва (протокол № 17 від 23.06.2025)

Погоджено Методичною комісією факультету менеджменту та маркетингу¹ (протокол № 11 від 30.06.2025)